

E-röstning från utlandet

Resolutionsmottagare:

Justitiedepartementet

Problemformulering

Ett högt valdeltagande anses generellt vara viktigt. Ju fler som röstar desto mer jämnt spritt blir deltagandet mellan olika grupper och platser. Ett högt och jämnt spritt valdeltagande är allmänt sett bra för att uppnå två av demokratins viktigaste kärnvärden; politisk jämlikhet och folkviljans förverkligande.

Enligt SCB låg valdeltagandet i Sverige i 2018 års riksdagsval på 87,2 procent av de röstberättigade. Motsvarande siffra för utlandssvenskarna var nära 40 procent, vilket är en ökning i förhållande till 2014 års riksdagsval då knappt 33 procent röstade. I

Valmyndighetens Erfarenhetsrapport från de allmänna valen 2018 skriver man att många utlandsmyndigheter har upplevt stort tryck på röstning i utlandet samt att man märkt av ett intresse från partier och organisationer avseende utlandssvenskars deltagande i valet. Trots det väljer alltså 3 av 5 röstberättigade utlandssvenskar att inte rösta, något som därmed inte gynnar demokratin.

Som utlandssvensk finns det två sätt att rösta på från utlandet: brevrösta eller förtidsrösta på ambassader och konsulat. Däremot kan man inte rösta på valdagen från utlandet, och för utlandssvenskar som fallit ur röstlängden måste brevrösten komma fram till den centrala valmyndigheten senast dagen innan valdagen för att räknas i valet. Det är inte heller möjligt att för en som utlandssvensk som inte finns i röstlängden att rösta i Sverige. Det går inte att brevrösta i Sverige eller posta brevrösten från Sverige om man skulle befinna sig där. Brevrösten för den som är kvar i röstlängden måste ha kommit fram i tid till rösträkningen.

Förutom undermålig postgång i många länder, bor många utlandssvenskar långt från en ambasad eller konsulat vilket utgör ytterligare ett hinder.

Även Valmyndighetens Erfarenhetsrapport från 2018 påtalar brister när det kommer till röstning från utlandet så som ansvarsantagande för att säkerställa att man uppfyller Vallagens krav för förtidsröstning, däribland god tillgänglighet och utbildade röstmottagare, samt sårbarheten inom brevröstningen som medförs av problem med post och distribution.

Kort sagt; att rösta från utlandet innebär inte bara logistikutmaningar för utlandssvenskarna utan också för demokratin eftersom deras röster inte med säkerhet når fram, och det i tid.

Inte minst har pandemin visat på sårbarheten gällande inhemska och internationella transporter, men också hur potent IT-utveckling har visat sig vara på kort tid.

Lösningsförslag

Introducera e-röstning, något som bland annat görs i Estland. Som ett första steg mot ett digitaliserat röstningsförfarande föreslår Svenskar i Världen att låta utlandssvenskarna utgöra ett pilottest för att därigenom begränsa eventuella barnsjukdomar kopplade till säkerhetsaspekten.

E-röstningen skulle möjliggöra för utlandssvenskarna att ta ställning till den politiska debatten ända fram till valdagen, på samma sätt som övriga medborgare kan göra. Dessutom skulle e-röstningen eliminera besväret att ta sig till en vallokal och risken för att brev röster från utlandet kommer bort eller inte kommer i tid skulle försvinna.

Det är numera inte bara ungdomar uppväxta i ett digitalt samhälle som tar för givet att man ska kunna hantera delar av sin vardag digitalt. Pandemin har visat att digitala lösningar fyller viktiga funktioner för alla åldersgrupper. Hade det varit valår 2021 hade valdeltagandet sannolikt utmanats av att samhällsfunktioner världen över har haft begränsade möjligheter att fungera på ett tillförlitligt sätt.